Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

(Обн., ДВ, бр. 27 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 64 и 102 от 2006 г., бр. 43 и 69 от 2008 г, бр. 71 и 110 от 2008 г., бр. 42 и 44 от 2009 г., бр. 78, 80 и 82 от 2009 г., бр. 99 от 2009 г., бр. 54 от 2010 г, бр. 8 и 98 от 2011 г., бр. 50 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.)

§ 1. Членове 9-11 се отменят.

§ 2. Член 12 се изменя така:

„Чл. 12. (1) Вътрешният одит в публичния сектор се осъществява от звено за вътрешен одит, изградено в структурата на организацията, което е на пряко подчинение на ръководителя на организацията или на колективния орган на управление. Звеното се състои от вътрешни одитори, които са служители на организацията, единият от които е ръководител.

(2) Звено за вътрешен одит задължително се изгражда във:

1. Администрацията на Президента, Народното събрание, Министерския съвет, министерствата, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и Държавен фонд „Земеделие“;

2. Висшия съдебен съвет и Сметната палата;

3. общините, чийто бюджет надхвърля 10 млн. лв.;

4. други организации, чиито ръководители са първостепенни разпоредители с бюджет и бюджетът им надхвърля 10 млн. лв.;

5. изброените в приложението организации, чиито ръководители са второстепенни разпоредители с бюджет;

6. търговските дружества, включително лечебните заведения, с над 50 на сто държавно и/или общинско участие в капитала и с годишен оборот над 10 млн. лв. за всяка от последните три години;

7. търговските дружества, чийто капитал е собственост на дружествата по т. 6 с годишен оборот над 10 млн. лв. за

всяка от последните три години;

8.държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон с годишен оборот над 10 млн. лв. за всяка от последните три години.

(3) Въз основа на споразумение между две или повече общини, съгласувано с министъра на финансите, може да се изгражда общо звено за вътрешен одит в една от тях, което извършва дейността по вътрешен одит в общините по споразумението.

(4) С писмено съгласие на министъра на финансите въз основа на мотивирано предложение на съответния разпоредител с бюджет може да се изгражда звено за вътрешен одит и в други организации.

(5) Извън случаите по ал. 2, 3 и 4 дейността по вътрешен одит може да се осъществява от лица, които не са служители на съответната организация и отговарят на изискванията на чл. 21, ал. 1.

(6) Звено за вътрешен одит в търговски дружества с държавно и/или общинско участие в капитала и в държавни предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, които са извън посочените в ал. 2, т. 6-8, може да се създаде по решение на управителните им органи.

(7) Когато бюджетът, съответно годишният оборот на организациите по ал. 2, т. 3, 4, 6, 7 и 8, намалява под 10 млн. лв. в продължение на два последователни отчетни периода, звеното за вътрешен одит не се закрива, след което съответният компетентен орган приема решение за функционирането на вътрешния одит.

§ 3. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Звеното за вътрешен одит осъществява вътрешен одит на:

1.всички структури, програми, дейности и процеси в организацията, включително финансираните със средства от Европейския съюз;

2.организациите, чиито ръководители са разпоредители с бюджет от по-ниска степен, в които няма звено за вътрешен одит;

3.търговските дружества с над 50 на сто държавно и/или общинско участие в капитала и търговските дружества, чийто капитал е собственост на тези дружества, в които няма звено за вътрешен одит;

4.държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, в които няма звено за вътрешен одит;

5.лечебните заведения - търговски дружества със 100 на

сто държавно или общинско участие в капитала, както и със смесено държавно и общинско участие, в които няма звено за вътрешен одит.“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) По инициатива на първостепенния разпоредител с бюджет, съответно на органа, който упражнява правата на собственост в капитала, звеното за вътрешен одит може да извършва одитни ангажименти на всички организации и юридически лица в неговата система и когато в тях има звено за вътрешен одит.“

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Звеното за вътрешен одит на организацията, чийто ръководител е първостепенен разпоредител с бюджет, съответно - орган, който упражнява правата на собственост в капитала, осъществява наблюдение и координация при планирането, извършването и докладването на дейността на звената за вътрешен одит на организациите, чиито ръководители са второстепенни разпоредители с бюджет, и на търговските дружества и държавните предприятия по чл. 12, ал. 2, т. 6–8.“

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Във връзка с изпълнение на одитен ангажимент за даване на увереност звеното за вътрешен одит може да извършва проверки в структури и лица извън организацията, в която осъществява дейността си.“

5. Създава се ал. 6:

„(6) Структурите и лицата по ал. 5 трябва да са свързани с дейността на организацията и/или да са получатели на бюджетни средства или средства по програми и фондове на Европейския съюз. Проверките по ал. 5 се извършват след предварително уведомяване и координиране с ръководството на структурите и лицата, в които ще се извършат.“

§ 4. Член 14 се изменя така:

„Чл. 14. (1) Ръководителите на организациите определят числеността на звеното за вътрешен одит съобразно следните критерии:

1.размера на бюджета на организацията и размера на средствата по проекти, финансирани със средства от Европейския съюз, които организацията управлява или с които се разпорежда;

2.броя на служителите в организацията;

3.броя и големината на структурните звена в организацията;

4.броя и големината на организациите, чиито ръководители са разпоредители с бюджет от по-ниска степен, на търговските дружества и на държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, които са в системата на съответната организация;

5.наличие на управляващ орган по оперативна програма или друга програма на Европейския съюз.

(2) С акт на Министерския съвет може да се определя минимална численост на звената за вътрешен одит в организациите, които са администрация на централен орган на изпълнителната власт.“

§ 5. Член 15 се отменя.

§ 6. В чл. 16 ал. 2 се отменя.

§ 7. Член 18 се изменя така:

„Чл. 18. (1) В министерствата, в общините с изградени звена за вътрешен одит и в Държавен фонд „Земеделие“ задължително се създават одитни комитети, които се състоят от 3 до 7 членове, като най-малко две трети от тях са външни за организацията лица. Членовете на одитните комитети трябва да имат минимум образователна степен "магистър" и най-малко 5 години стаж в областта на управлението и контрола, вътрешния или външния одит.

(2) Съставът на одитните комитети се определя, както следва:

1.в министерствата - от съответния министър съгласувано с министъра на финансите;

2.в Министерството на финансите - от министъра на финансите;

3.в общините - от общинските съвети;

4.в Държавен фонд „Земеделие“ - от управителния съвет съгласувано с министъра на финансите.

(3) В организациите, извън тези по ал. 1, в които има изградено звено за вътрешен одит, може да се създават одитни комитети по решение на ръководството на организацията.

(4) В организациите с колективен орган на управление функциите на одитен комитет може да се изпълняват от този орган.

(5) Одитният комитет съгласува статута на звеното за вътрешен одит, стратегическите и годишните планове за дейността по вътрешен одит, разглежда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит, при необходимост се запознава и взема отношение по одитните доклади за извършени одитни ангажименти и по всички значими въпроси, свързани с вътрешния одит.

(6) Одитният комитет наблюдава процеса по управление на риска в организацията и дава становища с цел неговото подобряване.

(7) Одитният комитет осъществява взаимодействие с външните одитори.

(8) Министерският съвет приема наредба за формирането, структурата и дейността на одитните комитети в организациите от публичния сектор.“

§ 8. В чл. 21 се правят следните изменения:

1.Алинея 5 се изменя така:

„(5) Назначаването и освобождаването на ръководителя на вътрешния одит и на вътрешните одитори в организациите по чл. 12, ал. 2, т. 1, 3, 4 и 5, ал. 3 и 4 се извършват след писмено съгласие от министъра на финансите. Искането за назначаване и освобождаване се придружава от мотиви и копия на съответни документи.“

2.В ал. 6 числото 14 се заменя със 7.

3.В ал. 7 думите „по ал. 1 и 2“ се заменят с „на този закон.“

§ 9. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1:

а) в т. 1 след думата „ръководството“ се поставя запетая и се добавя „одитния комитет“;

б) в т. 2 думите „включително класифицирана, според нивото им на достъп“ и запетаята след тях се заличават, а след думата „дейност“ се добавя „при спазване на ограниченията или специалния ред за достъп, предвидени със закон“.

2. Алинея 2 се отменя.

§ 10. Член 23 се отменя.

§ 11. Член 24 се отменя.

§ 12. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1:

а) в основния текст думата „включително“ се заличава;

б) точка 1 се изменя така:

„1. изготвя и представя на ръководителя на организацията и на одитния комитет или на колективния орган на управление проект на статут на звеното за вътрешен одит, стратегически и годишен план за дейността по вътрешен одит;“

в) в т. 4 думите „в звеното, което ръководи“ се заличават;

г) в т. 6 след думата „разработва“ се добавя „процедури и“, а думите „когато такава е необходима“ и запетаята пред тях се заличават;

д) точка 7 се изменя така:

„7. предлага на ръководителя на организацията да възложи определена задача на експерт от организацията или извън нея, когато служителите на звеното за вътрешен одит не притежават специални знания и умения, необходими за изпълнение на одитен ангажимент;“

е) създават се т. 8-12:

„8. докладва резултатите от одитните ангажименти, дадените препоръки и резултатите от проследяване на изпълнението на дадените препоръки на ръководителя на организацията, а при необходимост – и на одитния комитет или на колективния орган на управление;

9. представя годишен доклад за дейността по вътрешен одит на ръководителя на организацията, на одитния комитет или на колективния орган на управление;

10. докладва за всички случаи, в които е бил ограничен обхватът на дейността по вътрешен одит на ръководителя на организацията, на одитния комитет или на колективния орган на управление;

11. има достъп до председателя и до членовете на одитния комитет и участва в заседанията на комитета;

12. координира взаимодействието с външните одитори.“

2. Алинея 2 се отменя.

§ 13. Член 28 се отменя.

§ 14. В чл. 29 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1 след думата „осигуряване“ се добавя „на“, а след думата „качеството“ се добавя „и за усъвършенстване“.

2.Алинея 2 се изменя така:

„(2) Вътрешните оценки включват текущ мониторинг, периодични самооценки и периодични оценки от други лица в организацията, които познават практиката по вътрешен одит и отговарят на изискванията по чл. 19, ал. 2.“

§ 15. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1 думите „и структури“ се заличават, а след думата „или“ се добавя „структури“ и след нея се поставя запетая.

2.Създава се ал. 5:

„(5) Стажът на лицата с висше юридическо образование, придобит на одиторска длъжност, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1–7 от Закона за съдебната власт и по чл. 8, ал. 1, т. 3

от Закона за нотариусите и нотариалната дейност.“

§ 16. Член 32 се изменя така:

„Чл. 32. Планирането на дейността по вътрешен одит се извършва въз основа на оценка на риска и при спазване на указанията на министъра на финансите по чл. 48, ал. 2, т. 3. Резултатите от планирането се отразяват в тригодишен стратегически план и в годишен план.“

§ 17. В чл. 33 се правят следните изменения:

1.В ал. 1 думите „от ръководителя на вътрешния одит“ се заличават.

2.Алинея 2 се изменя така:

„(2) Стратегическият план, както и промените в него се съгласуват от одитния комитет или съответния колективен орган на управление и се утвърждават от ръководителя на организацията.“

§ 18. В чл. 34 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1 думите „от ръководителя на вътрешния одит“ се заличават.

2.Алинея 3 се отменя.

3.Алинея 4 се изменя така:

„(4) Годишният план, както и промените в него, се съгласуват от одитния комитет или съответния колективен орган на управление и се утвърждават от ръководителя на организацията.“

4.Създава се ал. 5:

„(5) Стратегическият и годишният план за дейността по вътрешен одит в общините се представят за сведение на общинските съвети.“

§ 19. Член 35 се отменя.

§ 20. Член 37 се отменя.

§ 21. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1.Алинея 1 се изменя така:

„(1) Резултатите от всеки одитен ангажимент за увереност се представят на и се обсъждат с ръководителя на организацията и с ръководителите на структурите, чиято дейност е одитирана, а при необходимост - и с одитния комитет или със съответния колективен орган на управление.“

2.Създават се ал. 3 и 4:

„(3) Резултатите от изпълнението на всеки одитен ангажимент за консултиране се документират, обсъждат и докладват в зависимост от естеството на ангажимента.

(4) Докладите от изпълнени в съответствие с указанията на министъра на финансите по чл. 48, ал. 2, т. 3 одитни ангажименти се изпращат и на министъра на финансите.“

§ 22. Член 39 се изменя така:

„Чл. 39. (1) В резултат от изпълнението на всеки одитен ангажимент за увереност ръководителите на одитираните структури изготвят план за действие за изпълнение на приетите препоръки, който се утвърждава от ръководителя на организацията.

(2) Вътрешните одитори проследяват изпълнението на приетите препоръки от одитните ангажименти за увереност, като оценяват адекватността, ефективността и своевременността на предприетите действия и обсъждат с ръководството на организацията, а при необходимост – и с одитния комитет, риска от непредприемането на действия.“

§ 23. В чл. 40 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 2 думата „предоставя” се заменя с „представя”, след думите „одитния комитет“ се поставя запетая и думите „по чл. 18, ако има сформиран такъв“ се заменят с „или на съответния колективен орган на управление“.

2.Алинея 4 се изменя така:

„(4) Ръководителят на звеното за вътрешен одит в организация, чийто ръководител е първостепенен разпоредител с бюджет, с изключение на Висшия съдебен съвет и Сметната палата, изготвя и представя на ръководителя на организацията обобщен годишен доклад в срок до 20 февруари на следващата година. Обобщеният доклад съдържа информация от годишните доклади на звената за вътрешен одит на второстепенните разпоредители, търговските дружества и държавните предприятия към организацията.“

3.В ал. 6 думите „ал. 1“ се заменят с „ал. 2“.

4.Създава се ал. 7:

„(7) Ръководителите на вътрешния одит в търговските дружества и в държавните предприятия по чл. 12, ал. 2, т. 6-8 изготвят годишен доклад за дейността по вътрешен одит, който изпращат на звеното за вътрешен одит на съответния орган, който упражнява правата на собственост, в срок до 31 януари на следващата година.“

§ 24. В чл. 47, ал. 1 думите „по чл. 9“ се заменят с „по чл. 12“.

§ 25. В чл. 48, ал. 2 се създава точка 3:

„3. дава указания за приоритетни цели и области за одитиране при планиране на дейността по вътрешен одит."

§ 26. В чл. 50 запетаята след думите „данни за звената за вътрешен одит" се заменя с „и на", а думите „както и регистър на статутите на звената за вътрешен одит" и запетаята пред тях се заличават.

§ 27. В чл. 52 думите „чл. 12, ал. 1, т. 1, 3 и 4 и ал. 2" се заменят с „чл. 12, ал. 2, т. 1, 3 и 4 и ал. 3-5".

§ 28. В чл. 56 се правят следните изменения и допълнения:

1.В ал. 1 думите „от звеното по чл. 47, ал. 2" се заличават.

2.В ал. 2 след думите „министъра на финансите" се добавя „или от оправомощени от него длъжностни лица".

§ 29. В § 1 от Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1.В т. 5 думите „по чл. 14" се заличават.

2.Създава се т. 7:

„7. „Годишен оборот" е общият размер на приходите, включително от финансирания, съгласно годишния финансов отчет."

§ 30. В приложението към чл. 12, ал. 1, т. 5 се правят следните изменения:

1.Думите „чл. 12, ал. 1, т. 5" се заменят с „чл. 12, ал. 2, т. 5".

2.Редове № 5 и 10 се заличават.

Заключителни разпоредби

§ 31. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема наредбата по чл. 18, ал. 8.

§ 32. В Закона за държавната финансова инспекция (обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 64 от 2007 г., бр. 86 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 60 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 14 и 61 от 2015 г.) в § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби думите „т. 4" се заменят с „т. 5".

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на …… 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за вътрешния одит в публичния сектор

Законът за вътрешния одит в публичния сектор е приет през 2006 г. във връзка с присъединяването на Република България към Европейския съюз. Въведеният със закона модел на вътрешен одит в публичния сектор е продължение на реформата в тази област, започнала през 2000 г., в отговор на изисквания и препоръки на Европейската комисия. В периода от 2006 г. до сега законът е претърпял едно съществено изменение през 2010 г., при което е редуциран броят на общините, задължени да изграждат звена за вътрешен одит. Регулирането на дейността по вътрешен одит с правилата, които са били необходими за периода преди и непосредствено след присъединяването на България към ЕС, е изчерпало своето предназначение. Поради изоставането на правната уредба от развитието на обществените отношения в публичния сектор и от развитието на вътрешния одит в други държави членки, се налага въвеждането на нови механизми за развитието на тази дейност у нас.

Състоянието на вътрешния одит към настоящия момент се характеризира както с утвърждаване на ролята му като инструмент, подпомагащ ръководителите в мониторинга и подобряването на системите за управление и контрол в организациите, така и с наличие на проблеми, свързани с обхвата, качеството и ефективността му. Проведените наблюдения, извършените външни оценки на качеството и резултатите от годишното докладване за последните няколко години показват необходимостта от модернизиране, реформиране и засилване на ролята на вътрешния одит в публичния сектор. Въпреки че вътрешният одит е само един от инструментите за управление, сериозно предизвикателство на този етап се оказва способността му да подпомага чрез своята дейност повишаването на ефективността на публичните разходи.

С предлаганите промени на закона се цели да се подпомогне ефективното осъществяване на вътрешен одит в публичния сектор и да се актуализира уредбата с оглед развитието и досегашното прилагане на тази дейност.

Предвижда се задължително изграждане на одитни комитети във всички министерства, Държавен фонд „Земеделие" и общините с вътрешен одит. До този момент сформирането на одитни комитети е предоставено на преценката на ръководителите на организации, като десетгодишната практика в България

показва, че в публичния сектор одитни комитети по ЗВОПС са създавани несистемно. Практиката в държавите - членки на Европейския съюз, показва широко разпространение и активиране на изграждането на одитни комитети. Това са консултативни органи, чрез които се допринася за поддържане на организационната и функционалната независимост на вътрешния одит. Ролята на одитните комитети, посочена и в Стандартите за вътрешен одит в публичния сектор, е да осигуряват необходимата професионална подкрепа на вътрешния одит пред ръководството на организацията. Със създаването на изискване за създаване на одитни комитети на практика се привежда в действие създадената със закона „двойна линия" на докладване на резултатите от дейността на вътрешния одит - пред ръководителя на организацията и пред одитния комитет. Основните функции на одитните комитети до голяма степен се припокриват с уредбата на сегашната редакция на закона, като те са допълнително конкретизирани.

В международната практика по вътрешен одит одитните комитети изпълняват и функции, свързани с наблюдение на процесите по управление на риска, както и комуникация с външния одит, поради което те са включени със законопроекта. Предвижда се минимум две трети от членовете на одитните комитети да бъдат външни за организацията лица. В общините, например, това биха могли да са представители на местната общественост. Поради обстоятелството, че в редица организации от публичния сектор съществуват колективни органи на управление, законопроектът предвижда възможност те да изпълняват функциите на одитни комитети. В останалите организации, за които одитните комитети не са задължителни, такива може да се създават по решение на ръководството на оргинизациите.

По-детайлна уредба за формирането, структурата и дейността на одитните комитети ще се даде с наредба на Министерския съвет, която следва да се приеме в 6-месечен срок от влизането в сила на закона.

Друга важна стъпка се предлага по отношение на търговските дружества, в които държавата има по-съществен интерес. Въвежда се задължение за търговските дружества с над 50 на сто държавно или общинско участие в капитала и годишен оборот над 10 млн. лева, включително лечебни заведения, за търговските дружества, чийто капитал е собственост на посочените дружества, с годишен оборот над 10 млн. лева и за държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон с годишен оборот над 10 млн. лева, да изградят звена за вътрешен одит. Финансовото състояние на изброените търговски дружества и предприятия и необходимостта от по-добра защита на интересите на държавата или общината изискват наличието на ефективен вътрешен одит.

Необходимостта от наблюдение, събиране и обобщаване на информация за функционирането на вътрешния одит в изброените

по-горе търговски дружества и предприятия се посреща чрез въвеждане на задължение за ръководителите на звена за вътрешен одит да изготвят годишен доклад за дейността по вътрешен одит, аналогично на задължението, което съществува за ръководителите на вътрешния одит в бюджетните организации. Докладите ще се изпращат на звеното за вътрешен одит на принципала с цел проследимост и координиране на дейността им. За останалите търговски дружества създаването на звено за вътрешен одит е въведено като възможност и се извършва по решение на управителните им органи.

Едно от най-важните изменения, предвидени в законопроекта, е заличаването на изискванията за минимална численост на звената за вътрешен одит, въведени с цел да се подпомогне изграждането и укрепването на вътрешния одит в публичния сектор за началния период от неговото създаване и определени в зависимост от бюджета на съответната организация. Този подход за определяне на минимален праг на численост към настоящия момент вече не е подходящ с оглед постигнатото ниво на зрялост и добро разбиране на функциите и значението на вътрешния одит. Данните за централната администрация показват, че повечето звена за вътрешен одит са достигнали оптимално ниво на развитие и численост, като същевременно се наблюдава за продължително време разлика между утвърдената численост и реално назначените одитори. Повечето министерства през периода от 2006 г. до сега се придържат към минималната численост по закона (в зависимост от бюджета – между 6 и 10-14 бройки). В общините повечето звена за вътрешен одит се състоят от две щатни бройки, което по принцип е абсолютният минимум за ефективен вътрешен одит съгласно закона и международните стандарти и практика. Като се има предвид задължението на ръководителите на организациите от публичния сектор да осигурят функцията по вътрешен одит, на мястото на задължителна минимална численост се въвеждат критерии, от които ръководителите на тези организации от публичния сектор следва да се ръководят, когато определят числеността на вътрешния одит. Изменението дава възможност на ръководителите да упражняват в по-пълна степен управленската си отговорност и сами да определят необходимия брой вътрешни одитори, оптимален за съответната организация, въз основа на законоустановените критерии, без да са ограничени от задължителна минимална численост. Очаква се това изменение да не доведе до съществени промени в реално заетата численост на звената за вътрешен одит. Предвижда се, в случай че някои ръководители намалят броя на вътрешните одитори до степен, която не позволява ефективно изпълнение на функцията, с акт на Министерския съвет да се определи минимална численост.

Засилват се координационните и методологичните функции на министъра на финансите по отношение на стратегическото и годишното планиране на вътрешния одит, обвързано с най-актуалните и приоритетни за държавата въпроси. Във връзка с това се предвижда министърът на финансите да издава указания

за приоритетните цели и области за одитиране и да наблюдава резултатите от изпълнението на тези ангажименти, като получава и анализира информация от одитните доклади. В тези случаи се оформят три основни линии на докладване – пред ръководителя на организацията, пред одитния комитет и в определени случаи пред министъра на финансите, с което се цели по-голяма независимост на вътрешния одит при упражняване на неговите функции, а също така и увеличаване на ползите от одитите за публичния сектор. Този подход е в съответствие с международната рамка по вътрешен одит и същевременно отразява спецификите и обществената значимост на вътрешния одит в публичния сектор.

Разширява се приложното поле на съгласувателната процедура с министъра на финансите при назначаване и освобождаване на вътрешни одитори в определени категории организации. С предлаганите промени се въвежда такава процедура за всички вътрешни одитори, а не само за ръководителите на вътрешния одит, с оглед осигуряване на по-голяма независимост при изпълнение на функциите им.

Със законопроекта се цели и укрепване на вътрешния одит в общините. Сериозните проблеми на тяхното управление и финансово състояние, многобройните установени нарушения на възлагането и изпълнението на обществени поръчки, неефективните разходи, размерът на публичния ресурс, който държавата предоставя на общините чрез трансфери от държавния бюджет, налагат необходимостта от засилване на ролята и независимостта на вътрешния одит, който често е единственият инструмент за предоставяне на увереност на ръководството на общината за начина, по който функционират системите за управление и контрол. Данните за вътрешния одит към 30 юни 2015 г. показват, че звена за вътрешен одит има в 124 общини (106 от тях са задължени), по-голямата част от общините (141) не са създали в структурата си такива звена. В 52 общини вътрешният одит функционира с фактическа численост, несъобразена със законовия минимум за звено от двама одитори, което обективно затруднява покриването на много ключови процеси и дейности с одиторска работа. В законопроекта са включени посочените по-горе способи за подобряване на вътрешния одит в общините и насочването на одита към значими и рискови за общината процеси и дейности (създаването на одитни комитети, които съгласуват стратегическите и годишните планове на вътрешния одит, планиране, основано на риска и на предоставените от министъра на финансите насоки и др.). Създава се нов способ за структурирането на вътрешния одит в общините чрез въвеждане на правна възможност за създаване на споделени централизирани звена за вътрешен одит към една община, които да осъществяват вътрешен одит в няколко общини. Предвижда се в такива случаи да се сключва споразумение между общините, с което да уредят въпроси като: планиране на бюджет за тази дейност и определяне на възнаграждения за вътрешните одитори, определяне на месторабо тата им, утвърждаване на плановете на звеното за

вътрешен одит, възлагане на одитните ангажименти и определяне на екипите за тях, както и докладване на резултатите от дейността им. По този начин ще се предостави възможност и на общините, в които няма вътрешен одит към този момент, да използват този инструмент за мониторинг и оценка на процесите и дейностите. Създаването на споделени централизирани звена за вътрешен одит увеличава възможностите за съответните кметове да решат проблема със запълването на капацитета на одитните звена, назначаването на подходящи кандидати на свободните одиторски длъжности и засилва функционалната независимост на вътрешните одитори в тях.

Повишава се координационната роля на звената за вътрешен одит на първостепенните разпоредители с бюджет, включително в качеството им на органи, упражняващи правата на собственост в капитала, по отношение на звената за вътрешен одит на второстепенните разпоредители, съответно на търговските дружества в системата.

С проекта се повишава бюджетният праг от 5 на 10 млн. лв. за задължително изграждане на вътрешен одит за първостепенните разпоредители с бюджет извън изрично посочените в закона. Тази промяна обхваща само две организации с функциониращ вътрешен одит - Агенцията за ядрено регулиране и Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество. Тези организации няма да са задължени да имат вътрешен одит, но по тяхно желание, могат да запазят съществуващото досега звено.

Кръгът на лицата, които са овластени да съставят актове за установяване на административни нарушения, изразяващи се в неизпращане на министъра на финансите на годишните доклади по вътрешен одит в законоустановения срок се разширява, като се предвижда тези длъжностни лица да се определят от министъра на финансите и се уеднаквява с този, предвиден в глава пета от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Други изменения и допълнения на закона са насочени към осъвременяване и усъвършенстване на правната рамка. Някои от тях са свързани с прецизиране, избягване на повторения и дублиране с подзаконови актове (Стандарти, наредби) или материя, по-подходяща за уредба в методологични актове, отколкото с акт от ранга на закон. Други са продиктувани от практиката по прилагане на закона до този момент или имат редакционен характер. Такива са например измененията в чл. 9–11, чл. 23, чл. 24, чл. 27, чл. 29, чл. 32–40.

Законопроектът цели оптимизиране на дейността по вътрешен одит като цяло и сближаване с добрите практики в тази област на други държави - членки от ЕС, оптимизиране на щатната численост на звената за вътрешен одит в публичния сектор и не налага необходимост от осигуряване на финансови и други средства.

Предложеният законопроект не се отнася до изпълнение на норми на европейското право, поради което не се налага изготвяне на анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)